

NOTAT

Til: Stortingets Næringskomité
Fra: Sjømat Norge
Dato: 16. oktober 2018.
Sak: Høring om forslaget til statsbudsjett 2019

Havet har gitt oss arbeid i generasjoner. Et blått taktskifte trykker velferden for framtida.

Norges store utfordring de neste tiårene blir å skape nye arbeidsplasser og øke eksportinntektene. Dette er nødvendig for å opprettholde velferdstilbudet. Denne utfordringen vil kreve betydelige omstillinger, men Norge har også et hav av muligheter.

Sjømatnæringen er svært godt posisjonert til å kunne bidra til å løse Norges viktigste utfordringer. En raskt økende global befolkning har behov for sunn og trygg mat produsert på bærekraftig vis. Norges naturgitte fortrinn, ansvarlige forvaltning og avanserte produksjon gjør at norsk sjømat og teknologi kan bidra til å dekke den voksende globale etterspørselen etter høyverdige proteiner produsert med lavt CO₂-avtrykk. Næringen transformeres nå fra en primærnæring til en høyteknologisk merkevareindustri. Samtidig er sjømatproduksjon globalt konkurranseutsatt, og stadig flere land satser på økt sjømatproduksjon. Norske myndigheter må derfor fremover jobbe for å gjøre Norge attraktivt for investeringer.

Norsk sjømatnæring kan dobles fra dagens årlige verdiskaping på 100 milliarder innen 2030 og femdobles innen 2050. Det vil gi svært mange flere arbeidsplasser, store skatteinntekter og mer verdiskaping fra fiskebåt og havbrukslokalitet til marked.

Skal vi lykkes med dette, må det til et blått taktskifte – både i næringen og hos myndighetene. Vi må sørge for at veksten i havbruksnæringen er bærekraftig gjennom å løse utfordringene knyttet til lus, rømming, fôr og dyrevelferd. Fisket må skje innenfor fastsatte kvoter, og gjøres tilgjengelig for norsk fiskeindustri. Vi kan og bør stå for mye mer av foredlingen av sjømaten selv og vi kan skape en industri av teknologi- og tjenesteselskaper med verden som marked, slik oljenæringen har gjort for oss. Vi kan også skape helt nye næringer innen fôr, helse og bioteknologi basert på råvarer vi ikke bruker i dag. Dette er virkelig å ta hele kysten og landet i bruk. Forutsetningen er at myndighetene tilpasser lovverk og rammebetingelser og bidrar til å gjøre Norge attraktivt for investeringer.

Skal Norge lykkes, er riktig innretning på statsbudsjettet avgjørende. For statsbudsjettet 2019 ønsker Sjømat Norge å legge vekt på følgende.

Arbeidsplasser og eksportinntekter fremfor særskatt

For å lykkes med ambisjonene vi har presentert ovenfor trenger næringsaktørene betydelig kapital til krevende investeringer i årene fremover. Et ansvarlig budsjett og en skatteinnretning som premierer de som skaper verdier og arbeidsplasser er grunnleggende. Regjeringen tar derfor noen fornuftige grep i forslag til statsbudsjett. Vi er imidlertid svært bekymret for utfallet av de pågående prosessene med NOU for å utrede særskatt på havbruk og vurdering av ressursrente i fiskeriene. Sjømat Norge advarer mot en historisk omfordeling av skatt i disfavør av kystsammfunnene og kystens næringsliv, og minner om at investeringer som vris bort fra kysten og Norge, kan svekke våre muligheter til å innfri visjonen om vekst og utvikling i de marine næringer. Ved å sikre gode rammebetingelser og sørge for at kapitalen blir igjen langs kysten kan vi lykkes med et blått taktskifte. Det vil gi samfunnet, nasjonalt

og lokalt, vesentlig større skatteinntekter enn noen særskatt vil innbringe. Og mange flere arbeidsplasser, eksportinntekter og økt matproduksjon.

Fiskeridirektoratet

En effektiv forvaltning er viktig for sjømatnæringen. Fiskeridirektoratet spiller en sentral rolle for næringen, og Sjømat Norge er bekymret for at reduserte rammer for Fiskeridirektoratet vil medføre økt saksbehandlingstid og redusert kontrollkapasitet.

Positiv til støtte til forskningstokt i Antarktis

Det er positivt at regjeringen legger opp til en skikkelig gjennomføring av forskningstoktet i Antarktis. Norge er en dominerende aktør i krillfisket, og det er viktig at denne ressursen forvaltes på en bærekraftig måte basert på oppdaterte bestandsestimat og med hensyn til økosystemet.

Nødvendig gjennomgang av førstehåndsomsetningen

Sjømat Norge har merket seg at regjeringen i statsbudsjettet varsler at de vil følge opp førstehåndsomsetningen for fisk og vurdere salgslagenes struktur og virksomhet, og at Nærings- og fiskeridepartementet vil foreta en gjennomgang av førstehåndsomsetningen, og vurdere om det er grunnlag for tiltak fra myndighetene for å sikre at formålene med fiskesalgslagsloven ivaretas. Sjømat Norge mener dette er et viktig arbeid, og vi viser i den sammenheng til rapporten fra ekspertutvalget som i 2016 vurderte forenklinger og forbedringer i omsetningssystemet for fisk.

Justervesenet

Fiskeindustrien har de siste årene betalt fullt ut for Justervesenets tilsyn med vekter mv i sjømatnæringen. Sjømat Norge mener imidlertid at modellen for beregning av årsavgift til Justervesenet, som senest ble endret i 2018, gir svært urimelige utslag bedriftene i mellom. Sjømat Norge mener derfor at avgiftsmodellen må endres, og vi viser i den sammenheng til høringssvar fra Sjømat Norge.

Tilskudd til velferdsstasjoner

Sjømat Norge registrerer at regjeringen foreslår å kutte tilskuddet til velferdsstasjoner for fiskere. Vi er enig i at behovet for slike tjenester er sterkt redusert. Samtidig har ordningen virket konkurransevridende, ettersom en rekke havner ikke har tilgang på støtte og følgelig finansierer eventuell tilrettelegging for fiskeflåten uten offentlig subsidie.

Klimatiltak må ikke svekke konkurransekraften

Sjømat Norge deltar i NFDs Klimautvalg som skal se på klimatiltak for fiskerinæringen hvor en også skal ivareta distriktpolitiske og fiskeripolitiske målsettinger. For sjømatnæringen er det viktig at miljøavgifter harmoniseres internasjonalt ettersom råvarekonkurransen er global. En ensidig norsk avgiftsøkning på CO₂ utslipp vil føre til råstofflekkasje uten at det bidrar til klimaforbedringer. En reduksjon av råstofftilgangen til norsk fiskeindustri som følge av økte landinger i utlandet vil gå ut over strukturen i fiskeindustrien i Norge, og vil ha klare distriktsmessige konsekvenser i form av færre arbeidsplasser, og mulig fraflytting.

CO₂-fond for transportsektoren

Når det gjelder øvrig transport unntatt fiskeri henviser Sjømat Norge forøvrig til budsjettkommentar fra NHO, hvor det fremgår et ønske om å etablere en miljøavtale med staten hvor næringsorganisasjonene påtar seg konkrete forpliktelser til utslippskutt mot at det opprettes et privat CO₂-fond for transportsektoren finansiert med avgiftsfritak -og korresponderende medlemsavgift i avtaleperioden.

Evaluering av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder

52 nasjonale laksevassdrag og 29 nasjonale laksefjorder omfatter om lag $\frac{3}{4}$ av den norske villaksressursen. Ved ferdigstilling av ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder i 2007 la Stortinget til grunn at ordningen skulle evalueres seinest etter ti år.

En samlet Energi- og miljøkomite ga følgende tydelige bestilling til innholdet i evalueringen: *Komiteen vil understreke at det må etableres en reell overvåking og evaluering av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Alle villaksens trusselfaktorer må overvåkes i et tilstrekkelig antall nasjonale laksevassdrag og laksefjorder samt i et tilstrekkelig antall fjorder og vassdrag som ikke er en del av ordningen. Sammenligningsgrunnlaget må sikres ved at en overvåker de samme faktorene i de samme områdene i hele perioden.*

(Kilde: Innst. S. nr. 183 (2006-2007) Vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder)

Denne bestillingen er ikke fulgt opp. Det er så langt kun lagt frem tre rapporter med hovedvekt på havbruksnæringen og det er ikke etablert overvåking i referansevassdrag og –fjorder. Myndighetene har derfor ikke grunnlag for å evaluere ordningen. Sjømat Norge mener det må stilles krav om ekstra utredninger som ser betydelig bredere på villaksens påvirkningsfaktorer og effektene vernet har hatt på disse påvirkningsfaktorene. Før disse utredningen foreligger er det ikke grunnlag for å gjøre endringer i ordningen. Når tilleggsutredninger er ferdigstilt må evalueringen behandles i Stortinget.

Sett Sjøbein må fortsatt få bevilgning

Sjømat Norge mener at Sett Sjøbein er en viktig ordning for å sikre rekruttering til hele sjømatnæringen. Med vekst i sjømatnæringen trenger en langt flere ungdommer som velger sjømatutdanning, og det er også behov for kompetente kandidater fra andre utdanningsprogram som retter seg inn mot sjømatnæringen. Sett Sjøbein har tenkt nytt og satser bredere enn noen gang før, og arbeidet gir gode resultater. Vi ber derfor om at støtten til Sett Sjøbein videreføres og at det øremerkes en bevilgning på 2,5 millioner kroner i budsjettet for 2019.

Ber om reduksjon i elavgiften for havbruksnæringen

Elavgiften er i dag på 16,58 øre/kWh og foreslås nå redusert til 15,58 øre/kWh. Aktiviteter som har næringskodeplassering som industri, bergverk og datasentre betaler avgift etter en vesentlig lavere sats. Redusert sats er pt 0,48 øre/kWh og er foreslått økt til 0,5 øre/kWh.

Sjømat er klimamat. Sjømatnæringen jobber målrettet med å redusere sitt allerede lave klimaavtrykk. En del av havbruksanleggene langs kysten er drevet med hjelp av dieselaggregat. Elektrifisering av disse kan være et viktig bidrag for å ytterligere redusere sjømatnæringens klimautslipp. Et viktig incitament for at næringen skal gå for en omfattende elektrifisering vil være at næringen kan få samme lave avgiftssatser ved bruk av elektrisk kraft som øvrig norsk industri, eventuelt vesentlige reduksjoner i avgiften. Også settefiskanleggene betaler høy sats. Anleggene som resirkulerer vannet, som i seg selv er et godt miljøtiltak, får dermed uforholdsmessige utgifter.

Sjømat Norge ber om at havbruksnæringen inkluderes i ordningen med redusert sats.

Sjømat Norge dekker hele verdikjeden, fra fjord til bord i norsk sjømatnæring. Medlemmene består av nær 600 bedrifter med om lag 13 000 ansatte innen fiskeindustri, havbruk, fôrproduksjon, biomarin industri, teknologi og service.

For mer informasjon kontakt

Geir Ove Ystmark, administrerende direktør, tlf. 48 12 71 55, geir.ove.ystmark@sjomatnorge.no

Aina Valland, direktør næringsutvikling og samfunnskontakt, tlf. 97145777, ava@sjomatnorge.no